

Taşın düşmesine; Fen çekim kanunu diyor, oysa bu Allah'ın kanunu... Kanunları ve kuvvetleri böyle mi anlamalıyız?

Aynen anladığınız gibidir. Felsefenin hükmettiği fen ilimleri, işin maddi ve sebepler boyutunu inceliyor; sebeplerin arkasında hakiki anlamda iş gören Allah'ın kudretini göremiyorlar. Onlar o sebebe bir isim ve unvan takmakla işi çözdüklerini zannediyorlar. Halbuki isim ve unvan vermek, işin mahiyet ve hakikatini tam anlamı ile çözüp tanımlayamıyor.

Materyalist ve pozitivist felsefe, bir türlü kanun dedikleri şeyin arka cephesini görmek istemiyor. Yani kanun dedikleri şeyin, Allah'ın kudreti ile kaim ve onunla devam eden bir şey olduğunu anlamak istemiyorlar. Kudret ile kanun arasındaki kuvvetli bağı ve münasebeti koparıp, kanunu ya kendi kendine olan ya tabiat dedikleri muhayyel bir şeye dayandırmaya çalışıyorlar.

Kainattaki bütün kanunlara, prensiplere, kurallara Allah'ın kudret sıfatının birer tecellisi, birer cilvesi nazarı ile bakabiliriz. İrade sıfatının arşı olan alem-i emirde kanunların emri yazıldıktan ve verildikten sonra, o emrin tatbik ve uygulamasını kudret sıfatı yapar.

Mesela; alem-i emirde suya kaldırma kuvveti, güneşe itme ve çekme kuvveti verilir, verilen bu kuvvetin tatbik işini kudret sıfatı yapar. Üstad bu hususa şöyle işaret eder;

“Fakat caizdir ki, herbir şeyin esası zannettikleri olan cezb, def, hareket, kuva gibi emirler, adetullahın kanunlarına birer isim olsun. Lakin kanun, kaidelikten tabiliğe ve zihnilikten hariciliğe, itibariden hakikate ve aletiyetten müessiriyete geçmemek şartıyla kabul ederiz.”(1)

Özetleyecek olursak; suyun kaldırma işini kudret yapar, güneşin cisimleri çekme ve itme işlerini yapan da kudrettir, yerin cisimleri çekme işini de kudret yapar, kudret nerde tecelli ederse o tecelli ettiği işin adı ile anılır, hepsinin gerçek faili kudrettir.

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Nokta.](#)